

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

16. An detur praeventio inter iudicem saecularem, & Ecclesiasticum contra
procurantes abortum? Et an si reus sit Ecclesiasticus tradendus sit Curiae
saeculari? Et an ad exclusionem poenae temporalis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Sup. hoc in §. 1. **A**D hoc dubium respondet P. Thef. in *Praxi* p. 1. cap. 2. §. 4. ubi sic ait. An pœna latae sententiæ inhabilitatis ad officia obliget in conscientia statim atque fuerit commissa? Respondeo secundum magis communem sententiam obligare, prout alias Ref. xi. *supra* cap. 5. quia hæc pœna est purè privativa, non requirens factum hominis positivum ad sui executionem. Ita Cajetanus 2. 2. *quest.* 62. *art.* 3. & multi quos allegat Sanchez in *Decal.* lib. 1. c. 39. num. ult. & communiter dicunt Suar. de *legib.* lib. 5. cap. 9. num. 2. Corduba lib. 1. *quest.* 35. num. 1. Alij tamen probabiliter tenent non ligare in conscientia ante declaratoriam, quos allegavi in d. cap. 5. *limit.* 1.

2. Alij verò distinguunt, quia si pœna inhabilitatis simul cum alijs pœnis apponatur, quæ non obligent in conscientia ante declaratoriam, ut cum pœna privationis officij, vel beneficij tunc neque hæc obligatio secus si ponatur per se, vel cum alijs merè privativis: ita Molina, 1. d. *disp.* 9. §. 6. duobus cum Covarruvias & tenet Filiuc. *tract.* 34. num. 79. Hucusque Theſaurus.

3. Sed ego puto satis probabiliter hanc pœnam non obligare ante declaratoriam, ut docet Lessius lib. 2. c. 35. dub. 26. & Sanchez in *summa* tom. 1. lib. 2. cap. 39. n. ult. & alij cum hac tamen limitatione quòd si inhabilitatis pœna sit lata solum quoad illud numero beneficium, obligat in conscientia ante omnem declaratoriam: ut Suar. tom. 1. de *relig.* *tract.* ult. de *simonia* cap. 58. num. 9. Secundò est certum quod inhabilitas confurgens ex censura vel irregularitate, obligat in conscientia ante omnem sententiam, & ita Sanchez in *Decalogum* cap. 39. n. ult. & tali ratione ligat inhabilitas, quam Sacra Pœnitentia dispensando super irregularitate ex homicidio, vel abortu, relinquere solet in eodem dispensato. Sed circa difficultatem hujus, & superioris Resolutionis, quando casus occurrerit videbis Theſaurum ubi *supra* in part. 1. cap. 28. & 30.

RESOL. XVI.

An detur preventio inter judicem secularem & Ecclesiasticum contra procurantes abortum?

Et an si reus sit Ecclesiasticus tradendus sit Curia seculari? Et an ad exclusionem pœna temporalis, quando criminaliter agitur, satis presumi debeat potius inanimatus, quam animatus? Ex p. 7. tract. 5. Ref. 41.

S1. **R**espondeo affirmative, ut patet ex Bulla Sixti V. & ita docet Novarius in *sum.* Bull. tom. 2. tit. de *abortu* n. 5. unde n. 9. sic ait: Ampliatur quartò, ut probato delicto abortus, Iudices Ecclesiastici, vel seculares possint hodie procedere contra illud committentes, quia Gregorius circa hoc nihil innovavit. Ita ille, quod etiam docet Portel. in *dub. regul.* verb. *Abortus*, num. 9. & Rodriguez in *Quæst. Regular.* tom. 2. q. 33. art. 4. Et si reus sit Ecclesiasticus traditur Curia seculari, ut observat ex Quaranta Barbosa de *potest. Episc.* 3. *Allegat.* 111. num. 20.

Quoad hoc lege infr. doct. ref. 20. & 21.

2. Nota tamen hic obiter, quòd ad exclusionem pœnae corporalis, quando criminaliter agitur, foris presumitur potius inanimatus, quam animatus. Ita Doctores, quos citat & sequitur Barbosa ubi *supra* allegat. 51. num. 139. quibus adde Trullench in *Decalog.* tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 4. num. 2.

RESOL. XVII.

An ex abortu casuali incorratur reservatio?

Et pro praxi hujus questionis multi casus explanantur in textu hujus Resolutionis, in quibus ex abortu

non incurritur reservatio. Ex p. 7. tract. 5. Ref. 20.

S1. **R**espondeo negativè Bordonus in *Consl. regul.* tom. 1. *Refol.* 45. q. 3. n. 3. ubi sic ait: Quæres, An Abortus autem casualis est ille, qui sequitur ex aliqua actione, quam Religiosus fecit non ex intentione, & animo abortiendi, sed alio fine, five malo, ut ex odio, vel ut ex morte succederet in hæreditate, five bono, ne sequeretur infamia, &c. Respondetur, Abortus casualis non prævisus, à Religioso non inducit reservationem, quia applicatio cuiuscumque rei sit, non dicitur procuratio abortus, sed alterius rei. Confirmatur, quia casus iste intelligi debet juxta constitutionem Sixti V. ubi facit mentionem de abortu voluntario, non casuali. Deinde Nam. cap. 15. n. 14. dicit eum, qui in periculum non tamen probabile abortiendi induxit gravidam non peccare mortaliter, etiam si postea abortiat; ergo neque in casu nostro. Ita Bordonus, qui citat Floronum Grassium, & Lupum. Unde ex his Mazzuchellus *tract.* de *cas. refer.* *disp.* 2. c. 3. *quest.* 3. resoluit non incidere in casum reservatum abortus, qui interogatur de causis abortiendi remedium aliquod bona fide aperiret, quo postea foeminae alique ab abortum procurandum viceretur: in eo enim si bona fides adfuit, defuit voluntas abortum procurandi, prout deinde in nullam reservationem dicendus est incidisse. Secundò excusari medicum, eum, qui ut matrem morte liberet, illi in partu laboranti portiones præbet, vel quid aliud exhibet, ut facilius partus jam maturus nascatur: licet enim partus mortuus nasceretur, adhuc tamen non esset hoc medico imputandum ad peccatum. Et ratio est, quia ille non habebat intentionem procurandi abortum, sed partum naturalem. Tertiò, excipi illum qui ignoravit foeminam esse gravidam. Ita Steph. Quaranta, verb. *Abortus*. Et ratio est, quia non dicitur habuisse intentionem, & propositum procurandi abortum. Sic medicus, qui nescius an mulier sit gravis, idque nec animadvertens, nec animadvertens volens medicinam præberet, ex qua abortus sequeretur, non incidere in casum, etiam si forte mortaliter peccaret ob inadvertentiam culpabilem. Et ratio est, quia ad casum hunc incurrendum non sufficit, ut abortus possit alicui imputari, sed debet esse dedita opera, & ex industria quæsitus. Sic ignorantiam quantumvis crassam, dummodo non sit ingens temeritas, excusare à censura imposita scienter aliquid facienti. Quartò non incidere in casum reservatum matrem, vel patrem, qui uxorem vel filiam leviter caute stiget, vel verbum aliquod proferat: unde mulier ita, & furore percita abortum patiat. Et ratio est, quia hoc modo non dicitur procurare abortum, neque in se, neque in sua causa. Ita Chapeauil. *cas.* 9. de *procurat. abortus*, q. 2. in *princ.* Belloch. de *cas. refer.* p. 2. q. 8. n. 100. Floronus p. 2. *cas.* 5. de *procurantibus abortum*, num. 13. Quod verum est, etiam si percussio gravis esset; ita vel percutiendo, vel oburgando ad mortalem culpam perveniret: ita tamen ut abortus non fuisset intentus. Quintò excipi mulierem illam, quæ ex repentina aliqua animi passione, puta lætitia, metu, appetitu sibi natura repugnanti, vel terribili, & formidabili alicujus aspectu, vel terrore ex armatorum, & rixantium hominum visione causato abortum patiat. Et ratio est eadem, quia ipsa non dicitur procurare, sed effectus per accidens, & cōtingenter sequitur, quinimò ut plurimum contra voluntatem sequitur. Adde excusari etiam eum, qui hujusmodi metum mulieri gravidæ incutiat, si probabiliter ignorabat periculum abortus. Secus, verò, si sciens illius facilitatem in abortiendo alicujus monstri figuram, & imaginem dedita opera representavit ad finem abortus. Et ratio est, quia vel dicitur